

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 1 päivänä heinäkuuta 2013

497/2013

Laki

tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta

Annettu Naantalissa 28 päivänä kesäkuuta 2013

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on varmistaa, että eläimiä pidetään ja käytetään tieteellisiin tai opetustarkoituksiin vain tarpeellisista ja tärkeistä syistä.

Lisäksi lain tarkoituksena on varmistaa, että eläimiä käytetään tieteellisiin tai opetustarkoituksiin mahdollisimman vähäinen määrä ja että eläimille aiheutetaan mahdollisimman vähän kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

1) käytettäessä tai kasvatettaessa eläviä pääjalkaisia tai selkärangkaisia eläimiä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin; sekä

2) kasvatettaessa näitä eläimiä niiden elinten tai kudosten luovuttamiseksi tieteellisiin tai opetustarkoituksiin.

Tätä lakia sovellettaessa eläimeen rinnastetaan sen itsenäisesti ruokaileva toukkamuoto sekä nisäkkään sikiö tavanomaisen kehityksensä viimeisen kolmanneksen aikana. Tätä lakia sovellettaessa eläimeen rinnastetaan myös edellä mainittua varhaisemmassa kehitysvaiheessa oleva yksilö, jos se todennäköisesti kokee toimenpiteiden seurauksena kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa saavutettuaan kyseisen kehitysvaiheen.

Tätä lakia sovelletaan, vaikka eläimeltä poistetaan kipua ja tuskaa sekä estetään kärsimys ja pysyvä haitta anestesialla, kivunpoistolla tai muulla menetelmällä.

3 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tätä lakia ei sovelleta:

1) muihin kuin koetarkoituksissa käytettyihin maataloudellisiin menetelmiin;

2) muihin kuin koetarkoituksissa käytettyihin klinisiin eläinlääkinnällisiin menetelmiin;

3) klinisiin eläinlääketutkimuksiin, joita tarvitaan eläinlääkkeen myyntilupaa varten;

4) tavanomaisiin eläinten hoidossa noudattuihin menetelmiin;

HE 150/2012
MmVM 2/2013
EV 52/2013

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/63/EU (32010L0063); EUVL N:o L 276, 20.10.2010, s. 33

5) ensisijaisesti eläimen tunnistamista varten noudatettuihin menetelmiin;

6) menetelmiin, jotka eivät todennäköisesti aiheuta yhtä suurta tai suurempaa kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa kuin hyvien eläinlääkintäkäytäntöjen mukaisesti suoritettun neulanpiston aiheuttama kipu, tuska, kärsimys tai pysyvä haitta.

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jollei tässä laissa tai sen nojalla toisin säädetä tai tämän lain nojalla annetusta luvasta muuta johdu, tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten pidossa, hoidossa, kohtelussa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä eläinsuojelulaissa (247/1996) tai sen nojalla säädetään.

Geenitekniikan soveltamisesta eläimiin säädetään geenitekniikkalaissa (377/1995). Eläinten kuljetuksesta säädetään eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/ETY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1/2005 sekä eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006). Eläinten käytöstä kosmeettisten valmisteiden testauksessa säädetään kosmeettisista valmisteista annetussa laissa (22/2005). Luonnonvaraisten eläinten pyydystämisestä, hallussapidosta ja tappamisesta säädetään lisäksi luonnonsuojelulaissa (1096/1996) ja metsästyslaissa (615/1993). Kliinisistä eläinlääketutkimuksista säädetään lääkelaisissa (395/1987).

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *hankkeella* työohjelmaa, jolla on määritelty tieteellinen tai opetuksellinen tavoite ja johon kuuluu vähintään yksi toimenpide;

2) *toimenpiteellä*:

a) kaikenlaista eläimen käyttöä koetarkoituksiin, muihin tieteellisiin tai opetustarkoituksiin siten, että eläimelle voi aiheutua vähintään hyvän eläinlääkintäkäytännön mukaisesti suoritettun neulanpiston aiheuttamaan

tuntemukseen verrattavaa kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa; ja

b) kaikkia sellaisia toimia, joiden tarkoituksena tai todennäköisenä seurauksena on muuntogeenisen tai muun eläimen syntyminen tai kuoriutuminen tai muuntogeenisen eläinlinjan luominen ja ylläpito siten, että eläimille voi aiheutua a alakohdassa mainittua kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa; toimenpide alkaa yksittäisen eläimen kohdalla silloin, kun eläintä aletaan valmistella toimenpiteessä käytettäväksi, ja päättyy, kun havaintojen tekeminen elävästä eläimestä on lopetettu;

3) *kasvattajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka kasvattaa 16 §:n 1 momentissa tarkoitettuja eläimiä käytettäväksi hankkeissa taikka niiden kudoksen tai elinten käyttämiseksi tieteellisiin tai opetustarkoituksiin tai joka kasvattaa muita eläimiä ensisijaisesti edellä mainittuihin tarkoituksiin;

4) *toimittajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ei ole kasvattaja ja joka myy, välittää tai muutoin luovuttaa eläimiä käytettäväksi hankkeissa tai niiden kudoksen tai elinten käyttämiseksi tieteellisiin tai opetustarkoituksiin; toimittajana ei kuitenkaan pidetä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka satunnaisesti myy tai luovuttaa yksittäisen eläimen tai muutoin vähäisen määrän eläimiä käytettäväksi hankkeessa tai niiden kudoksen tai elinten käyttämiseksi tieteellisiin tai opetustarkoituksiin;

5) *käyttäjällä* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toteuttaa hankkeita;

6) *toiminnanharjoittajalla* kasvattajaa, toimittajaa ja käyttäjää;

7) *laitoksella* kaikenlaisia toiminnanharjoittajan hallinnassa olevia rakennelmia, rakennuksia, rakennusryhmiä ja muita tiloja, jotka liittyvät tässä laissa tarkoitettuun toimintaan; sekä

8) *korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteella* periaatetta, jonka mukaan eläinten käyttöä pyritään korvaamaan muilla menetelmillä aina kun se on mahdollista; jos eläimiä joudutaan käyttämään, niitä käytetään niin vähäinen määrä kuin on mahdollista hankkeen tarkoituksen vaarantumatta, ja eläimille aiheutuvaa kipua, tuskaa, kärsimystä ja pysyvää haittaa pyritään vähentämään pienimpään mahdolliseen.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna toimenpiteenä ei kuitenkaan pidetä:

- 1) pätevän henkilön suorittamaa eläimen lopettamista hyväksytyillä menetelmillä; tai
- 2) muuntogeenisten eläinten tai eläinten, joilla on spontaani mutaatio, kasvattamista eläinlinjan luomisen jälkeen, jos muuntamisesta tai mutaatiosta ei aiheudu näissä eläimissä vähintään neulanpiston aiheuttamaan tuntemukseen verrattavaa kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa.

2 luku

Toiminnanharjoittajalle asetettavat vaatimukset

6 §

Yleiset vaatimukset

Toiminnanharjoittajan on otettava eläinten hoidossa huomioon kunkin eläinlajin erityiset tarpeet ja ominaisuudet.

Toiminnanharjoittajalla on oltava harjoitettavaa toimintaa varten riittävät ja asianmukaiset tilat, laitteet ja välineet. Käyttäjän tilojen, laitteiden ja välineiden on lisäksi oltava rakenteeltaan ja toiminnaltaan sellaisia, että hankkeet voidaan toteuttaa mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja vähäistä eläinmäärää käyttäen sekä siten, että eläimille aiheutetaan mahdollisimman vähän kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa.

Toiminnanharjoittajalla on oltava eläinten lääkintää sekä terveyden- ja sairaudenhoitoa varten asianmukaisesti järjestetty eläinlääkin-tähuolto.

Tarkempia säännöksiä eläinten hoidosta, toiminnan harjoittamista varten tarvittavista tiloista sekä eläinlääkintähuollon järjestämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Henkilöstö

Toiminnanharjoittajalla on oltava toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen tarvittava määrä pätevää henkilöstöä.

Toiminnanharjoittajan on nimettävä henkilö, joka on perehtynyt toiminnalle tässä laissa ja sen nojalla säädettyihin ja määrättyihin vaatimuksiin (*toiminnasta vastaava henkilö*). Toiminnasta vastaavan henkilön on huolehdittava siitä, että toiminnan harjoittamisessa noudatetaan säädettyjä ja määrättyjä vaatimuksia. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava, että toiminnasta vastaavalla henkilöllä on mahdollisuus hoitaa tehtäviään säädösten ja lupaehtojen mukaisesti.

Toiminnanharjoittajan on nimettävä kuhunkin laitokseen yksi tai useampi laitoksesta vastaava henkilö, jonka tehtävänä on:

- 1) vastata eläinten hyvinvoinnin ja hoidon valvonnasta;
- 2) varmistaa, että laitoksessa pidettäviä eläimiä koskevat tiedot ovat eläinten kanssa työskentelevän henkilöstön saatavilla; ja
- 3) huolehtia siitä, että henkilöstö on riittävän koulutettua ja pätevää tehtäviensä suorittamiseksi.

Toiminnanharjoittajalla on oltava käytettävissä nimetty eläinlääkäri eläinlääkintähuoltoa ja eläinten hyvinvointiin ja kohteluun liittyvää neuvontaa varten. Jos se pidettävien eläinten lajin tai muun vastaavan syyn takia on tarkoituksenmukaisempaa, hyvinvointiin ja kohteluun liittyvästä neuvonnasta voi kuitenkin huolehtia muu riittävän pätevä nimetty asiantuntija. Nimetyllä eläinlääkärillä ja asiantuntijalla on oltava asiantuntemusta eläinten käyttämisessä tieteellisiin tai opetus-tarkoituksiin. Käyttäjän nimetyn eläinlääkäriin ja asiantuntijaan on täytynyt suorittaa 8 §:n 1 momentissa tarkoitettujen eläinten käyttöä tieteellisiin tarkoituksiin koskevat opinnot.

Tarkempia säännöksiä henkilöstön tehtävistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimukset

8 §

Henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimukset

Hankkeen saa suunnitella tarkoitukseen soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö, joka on lisäksi suorittanut yliopiston tai korkeakoulun opetusohjelman mukaiset tai Etelä-Suomen aluehallintoviraston hyväksymät eläinten käyttöä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin koskevat opinnot.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto hyväksyy hakemuksesta henkilön, joka on muualla kuin Suomessa suorittanut tarvittavat opinnot, päteväksi suunnittelemaan hankkeita

Suomessa. Hyväksymisen edellytyksenä on, että suoritettut opinnot vastaavat sisällöltään 1 momentissa tarkoitettuja opintoja.

Henkilöllä, joka tekee toimenpiteitä, hoitaa tai lopettaa eläimiä, on oltava osoitettuna riittävät tiedot ja taidot tehtävän suorittamiseksi ennen siihen ryhtymistä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitettujen opintojen sisällöstä ja suorittamisesta. Tarkempia säännöksiä henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimuksesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Hyvinvointiryhmä

Toiminnanharjoittajan on nimettävä hyvinvointiryhmä, johon kuuluu ainakin 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu laitoksesta vastaava henkilö tai henkilöt, 7 §:n 4 momentissa tarkoitettu nimetty eläinlääkäri tai muu pätevä asiantuntija sekä toiminnanharjoittajan ollessa käyttäjä ainakin yksi tutkimuksen edustaja. Hyvinvointiryhmää ei kuitenkaan tarvita, jos toiminta on pienimuotoista ja toiminnanharjoittaja täyttää hyvinvointiryhmälle säädetyt velvoitteet muulla tavoin.

Hyvinvointiryhmän tehtävänä on:

- 1) henkilöstön neuvonta eläinten hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä;
- 2) eläinten hyvinvointiin liittyvän valvonnan, raportoinnin ja seurannan kehittäminen ja tarkastaminen;
- 3) hankkeiden kehityksen ja tulosten seuranta eläinten hyvinvoinnin kannalta; ja
- 4) päättäminen hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen luovutuksesta taikka palauttamisesta sopivaan hoitojärjestelmään.

Hyvinvointiryhmän antamasta neuvonnasta ja neuvontaan liittyvistä päätöksistä on pidettävä kirjaa. Kirjanpito on säilytettävä vähintään kolme vuotta viimeisen siihen tehdyn merkinnän jälkeen.

Tarkempia säännöksiä hyvinvointiryhmän tehtävistä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Tarkempia säännöksiä hyvinvointiryhmän kokoonpanosta ja kirjanpidosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Eläimiä koskeva kirjanpito ja tilastot

Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa:

- 1) kasvatettujen, hankittujen, toimitettujen, toimenpiteessä käytettyjen, muualle luovutettujen ja vapaaksi päästettyjen eläinten lajeista ja määristä, eläinten toimittajien ja vastaanottajien nimistä ja osoitteista sekä päivämäärästä, jolloin eläimet on hankittu, toimitettu, päästetty vapaaksi tai luovutettu muualle;
- 2) eläinten alkuperästä;
- 3) eläimille annetuista lääkkeistä; ja
- 4) lopetettujen ja kuolleiden eläinten lajeista ja määristä sekä niiden tiedossa olevista kuolinsyistä.

Toiminnanharjoittajan on pyydettyäessä laadittava tilasto 1 momentin 1 ja 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista ja toimitettava se Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Toiminnanharjoittajan, joka on käyttäjä, on lisäksi pidettävä kirjaa toteutettavista hankkeista ja laadittava tilasto niihin käytetyistä eläimistä sekä niille tehtyjen toimenpiteiden tosiasiallisesta vakavuudesta. Tilasto on toimitettava vuosittain Etelä-Suomen aluehallintovirastolle kolmen kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä.

Kirjanpito ja tilastot on säilytettävä vähintään viiden vuoden ajan viimeisen niihin tehdyn merkinnän jälkeen.

Tarkempia säännöksiä kirjanpidon ja tilastojen sisällöstä, pitämisestä ja säilyttämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä eläinlajeista, joista on pidettävä yksilökohtaista kirjanpitoa.

3 luku

Hanke ja toimenpide

11 §

Hankkeen ja toimenpiteen korvaaminen muilla menetelmillä

Hankkeen saa toteuttaa vain, jos tavoittelun tuloksen saavuttamiseksi ei ole käytännössä mahdollista käyttää muuta tieteellisesti luotettavaa menetelmää tai testausstrategiaa, joka ei edellytä elävän eläimen käyttöä.

Hankkeessa ei saa käyttää useampia eläimiä kuin sen tarkoituksen saavuttaminen edellyttää. Hanke ja toimenpide tulee korvata, myös osittain, jos se tavoitellun tuloksen saavuttamiseksi on mahdollista, muulla tieteellisesti luotettavalla menetelmällä, joka ei edellytä elävän eläimen käyttöä, tai menetelmällä, jossa eläinten kokonaismäärää tai eläimille aiheutettavaa kipua, tuskaa, kärsimystä ja pysyvää haittaa voidaan vähentää.

12 §

Hankkeen tarkoitus

Hankkeen saa toteuttaa ainoastaan seuraavia tarkoituksia varten:

- 1) perustutkimus;
- 2) translaatiotutkimus tai soveltava tutkimus, jonka tavoitteena on jokin seuraavista:
 - a) ihmisten, eläinten tai kasvien taudin, sairauden tai muun häiriön tai näiden vaikutusten välttäminen, ehkäiseminen, diagnosointi tai hoitaminen;
 - b) ihmisten, eläinten tai kasvien elintointojen arvioiminen, selvittäminen, säätöminen tai muunteleminen; tai
 - c) eläinten hyvinvointi ja tuotantoeläinten olosuhteiden parantaminen;
- 3) mitä tahansa 2 kohdassa tarkoitettua tavoitetta varten lääkkeiden, elintarvikkeiden, rehujen ja muiden aineiden tai tuotteiden kehittämisen, valmistuksen tai niiden laadun, tehokkuuden ja turvallisuuden testauksen yhteydessä;
- 4) ympäristön suojele ihmisten tai eläinten terveyden tai hyvinvoinnin vuoksi;
- 5) lajien säilyttämiseen tähtäävä tutkimus;
- 6) oikeuslääketieteelliset tutkimukset; ja
- 7) korkea-asteen koulutus tai ammattitaidon hankkimiseen, ylläpitämiseen tai parantamiseen tähtäävä opetus.

13 §

Toimenpidettä koskevat yleiset periaatteet

Toimenpiteen saa tehdä vain hankkeessa. Toimenpide on tehtävä sen tarkoituksen saavuttaminen huomioon ottaen sellaisella eläimellä, jolla on vähiten kykyä kokea kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa. Toi-

menpide on valittava ja tehtävä siten, että eläimelle aiheutuu mahdollisimman vähän kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa ja että hanke kuitenkin todennäköisesti antaa luotettavan tuloksen.

Sellaisten toimenpiteiden tekeminen on kielletty, joihin liittyy vakavaa kipua, tuskaa tai kärsimystä, joka todennäköisesti on pitkäkestoista ja jota ei voida lievittää. Kiellosta voidaan poiketa vain tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU 55 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuista poikkeuksellisista ja tieteellisesti perustelluista syistä. Toimenpidettä ei saa tehdä eläimen kivun- tai tuskansietokyvyn tutkimiseksi.

Kuolemaa toimenpiteen päätepisteenä on vältettävä, ja se on pyrittävä korvaamaan varhaisella ja inhimillisellä päätepisteellä. Jos kuolemaa päätepisteenä ei voida estää, toimenpide on suunniteltava siten, että se johtaa mahdollisimman harvan eläimen kuolemaan.

Tarkempia säännöksiä toimenpiteessä käytettävien eläinten valinnasta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Tarkempia säännöksiä toimenpiteiden valinnasta ja eläimelle aiheutuvan kivun, tuskan, kärsimyksen ja pysyvän haitan vähentämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Kivunpoiston käyttäminen

Eläimelle toimenpiteestä aiheutuvaa kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa on aina lievitettävä kaikilla toimenpiteen tarkoituksen kannalta mahdollisilla tavoilla, jollei lievittämisestä eläimelle aiheutuva kipu, tuska, kärsimys tai pysyvä haitta ole yhtä suuri tai suurempi kuin itse toimenpiteestä aiheutuva.

Toimenpiteitä, joihin liittyy vakavia vammoja, jotka saattavat aiheuttaa voimakasta kipua, ei saa tehdä ilman anestesiaa.

Eläimille ei saa ilman riittävää anestesiaa tai kivunpoistoa antaa sellaista lääkettä, joka estää tai rajoittaa eläintä ilmaisemasta kipua.

Tarkempia säännöksiä anestesian ja kipulääkityksen käytöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Toimenpiteiden vakavuusluokitus

Eläimelle toimenpiteestä aiheutuva kipu, tuska, kärsimys ja pysyvä haitta on arvioitava ennen siihen ryhtymistä. Toimenpiteen vakavuus määräytyy sen kivun, tuskan, kärsimyksen tai pysyvän haitan tason mukaan, jonka yksittäisen eläimen oletetaan kokevan toimenpiteen aikana. Toimenpiteiden vakavuus arvioidaan 24 §:ssä tarkoitetussa hankelupahakemuksessa ja määritetään 25 §:ssä tarkoitettussa hankeluvassa.

Toimenpiteiden vakavuusluokat ovat:

- 1) ei toipumista;
- 2) lievä;
- 3) kohtalainen; ja
- 4) vakava.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset toimenpiteiden kuulumisesta vakavuusluokkiin.

4 luku

Eläimet

16 §

Tavoitekasvatusvaatimus ja eläinten alkuperä

Hankkeessa on aina pyrittävä käyttämään eläimiä, jotka on kasvatettu käytettäväksi tieteilisiin tarkoituksiin tai opetustarkoituksiin (*tavoitekasvatettu eläin*). Jollei 26 §:n 3 momentista muuta johdu, hankkeissa yleisesti käytettyjen eläinten on oltava tavoitekasvatettuja. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä eläinlajeista, joiden on oltava tavoitekasvatettuja.

Jollei 26 §:n 3 momentista muuta johdu, hankkeessa ei saa käyttää:

- 1) irrallaan tavattuja tai villiintyneitä kotieläinlajeihin kuuluvia eläimiä; eikä
- 2) luonnosta pyydystettyjä eläimiä.

Silloin, kun eläin hankitaan käytettäväksi hankkeessa muualta kuin kasvattajalta tai toimittajalta, eläimen käyttötarkoituksesta on ilmoitettava luovuttajalle.

17 §

Eläimen pyydystäminen luonnosta

Jos eläimen luonnosta pyydystäminen on 26 §:n 3 momentin nojalla sallittua, eläimen saa pyydystää vain henkilö, jolla on riittävät tiedot pyydystämistekniikasta ja riittävät taidot eläimen käsittelemiseksi. Pyydystämässä on käytettävä hankeluvassa hyväksyttyä menetelmää, joka ei aiheuta eläimelle välttävissä olevaa kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa.

Tarkempia säännöksiä eläimen pyydystämisestä sekä eläimen pyydystävän henkilön pätevyysvaatimuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

18 §

Eläinten yksilöinti

Eläin on merkittävä tai sen tulee olla tunnistettavissa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset eläinten merkitsemisestä ja tunnistamisesta.

19 §

Eläimen uudelleen käyttäminen

Jollei 26 §:n 3 momentista muuta johdu, eläimelle, jolle on jo tehty yksi tai useampia toimenpiteitä, saa tehdä uudelleen uuden toimenpiteen, jossa voitaisiin käyttää myös sellaista eläintä, jolle ei ole vielä tehty mitään toimenpidettä, ainoastaan, jos:

1) aiemmat toimenpiteet ovat tosiasiallisesti kuuluneet vakavuusluokkaan lievä tai kohtalainen;

2) voidaan osoittaa, että eläimen yleinen terveydentila ja hyvinvointi ovat palautuneet täysin ennalleen;

3) seuraava toimenpide ei kuulu vakavuusluokkaan vakava; ja

4) uudelleen käyttäminen on 7 §:n 4 momentissa tarkoitetun nimetyn eläinlääkäriin ohjeiden mukaista, kun otetaan huomioon eläimen koko elinkaaren kokemukset.

20 §

Eläimen lopettaminen

Eläin on lopetettava mahdollisimman vähän kipua, tuskaa ja kärsimystä aiheuttaen.

Eläin on lopetettava viipymättä, jos sen käyttäytymisessä, elintoiminnoissa tai ulkoisessa olemuksessa esiintyy oireita tai muutoksia, joiden perusteella sen voidaan päätellä kokevan hankeluvassa ennakoimatonta voimakasta kipua, tuskaa tai kärsimystä, jota ei voida poistaa lääkityksellä tai muilla toimilla.

Eläin on lopetettava toimenpiteen päättyessä, jos on todennäköistä, että se tulee kärsimään edelleen kohtalaista tai vakavaa kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa.

Eläinlääkärin tai muun pätevän henkilön on päätettävä eläimen lopettamisesta. Pätevällä henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla on riittävät tiedot kyseisen eläimen terveydentilan ja hyvinvoinnin sekä sen kokeman kivun, tuskan ja kärsimyksen arvioimiseksi.

Eläin on lopetettava toiminnanharjoittajan laitoksen tiloissa, jollei kysymyksessä ole hanke, joka toteutetaan kenttäolosuhteissa.

Jos eläintä ei lopeteta toimenpiteen päättyttyä, eläimen hyvinvoinnista on huolehdittava, ja sen on saatava tarvitsemaansa hoitoa. Tarkempia säännöksiä eläinten lopettamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

5 luku

Toiminnan harjoittamisen luvanvaraisuus

21 §

Toimintalupa ja sen hakeminen

Toiminnanharjoittajalla on oltava Etelä-Suomen aluehallintoviraston tai Itä-Suomen aluehallintoviraston lupa toiminnan harjoittamiseen (*toimintalupa*).

Toimintalupaa on haettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, jos luvan hakijan kotipaikka on Etelä-Suomen, Lounais-Suomen tai Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella, ja Itä-Suomen aluehallintovirastolta, jos luvan hakijan kotipaikka on

Itä-Suomen, Pohjois-Suomen tai Lapin aluehallintoviraston toimialueella.

Lupahakemuksesta tulee käydä ilmi 6, 7 ja 9 §:ssä tarkoitetut luvan myöntämisen edellytyksenä olevat tiedot. Tarkempia säännöksiä lupahakemuksen sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

22 §

Toimintaluvan myöntäminen

Toimintalupa myönnetään, jos:

1) hakijalla on käytettävissään toimintaansa varten asianmukaiset tilat, laitteet ja välineet;

2) hakijalla on käytettävissään toimintaansa varten asianmukainen henkilöstö;

3) toiminnan edellyttämä eläinlääkintähuolto on järjestetty 6 §:n 3 momentin mukaisesti; ja

4) muut tässä laissa tai sen nojalla toiminnan harjoittamiselle säädetyt vaatimukset täyttyvät.

Toimintalupa voidaan myöntää myös määräajaksi.

Toiminnan harjoittamiseen tarkoitettu laitos on tarkastettava ennen toimintaluvan myöntämistä.

23 §

Muutokset henkilöstössä ja toiminnassa

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava 7 §:n 2—4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta toimintaluvan myöntäneelle aluehallintovirastolle. Käyttäjän on viipymättä ilmoitettava 25 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Toimintalupaa on haettava uudelleen, jos toimintaa tai laitoksen rakennetta muutetaan merkittävästi tavalla, joka voi vaikuttaa haitallisesti eläinten hyvinvointiin. Toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava luvan myöntäneelle aluehallintovirastolle.

6 luku

Hankkeen luvanvaraisuus

24 §

Hankelupa ja sen hakeminen

Hankkeen saa toteuttaa vain hankelupalautakunnan luvalla (*hankelupa*).

Hankkeesta on laadittava hankelupahakemus, johon on sisällytettävä:

- 1) hanke-ehdotus, josta käy ilmi 11—14 §:ssä säädetty hanketta ja eläimen hankkeeseen käyttämistä koskevat perustelut;
- 2) arvio hankkeeseen sisältyvien toimenpiteiden vakavuusluokituksesta;
- 3) yleistajuinen tiivistelmä hankkeesta; ja
- 4) hankkeen toteuttamisesta vastaavan henkilön nimi.

Tarkempia säännöksiä hankelupahakemuksen sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

25 §

Hankeluvan myöntäminen

Hankelupa myönnetään, jos:

- 1) toiminnanharjoittajalla, joka on käyttäjä, on toimintalupa;
- 2) hanke toteutetaan 12 §:ssä säädettyä hyväksyttävää tarkoitusta varten;
- 3) hankkeen suunnittelijalla on 8 §:n 1 momentin mukainen pätevyys;
- 4) hanke on tieteiden tai opetuksen kannalta perusteltu taikka lainsäädännön edellyttämä;
- 5) hankkeesta ihmisille, eläimille tai ympäristölle odotettavissa olevan hyödyn katsotaan olevan eettisesti hyväksyttävässä suhteessa eläimille hankkeessa aiheutuvaan haittaan;
- 6) hanke on laadittu siten, että toimenpiteet voidaan tehdä mahdollisimman inhimillisellä ja ympäristö huomioon ottavalla tavalla; ja
- 7) muut tässä laissa tai sen nojalla säädetty eläimen käyttämistä hankkeessa koskevat vaatimukset täyttyvät.

Hankeluvassa määritetään hankkeeseen sisältyvien toimenpiteiden 15 §:ssä tarkoitetut vakavuusluokat. Hankeluvassa nimetään hankkeen toteuttamisesta vastaava henkilö.

Hankelupa voidaan myöntää myös sarjana hankkeita, jos hankkeet toteutetaan lainsäädännön vaatimusten täyttämiseksi tai jos hankkeissa käytetään eläimiä tuotannollisiin tarkoituksiin tai diagnostisiin tarkoituksiin vakiintunein menetelmin. Hankelupa voidaan myöntää korkeintaan viideksi vuodeksi kerrallaan.

26 §

Luvassa asetettavat ehdot ja myönnettävät poikkeukset

Hankeluvassa voidaan asettaa eläinsuojelun vaatimia ehtoja eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi hankkeen aikana.

Hankeluvassa voidaan määrätä, että 29 §:ssä tarkoitettu takautuva arviointi on tehtävä myös sellaiselle hankkeelle, johon sisältyy vakavuusluokkaan kohtalainen luokiteltuja toimenpiteitä, jos se on tarpeen:

- 1) hankkeen laajuuden tai toimenpiteiden määrän takia;

- 2) hankkeessa käytettävien eläinten määrän tai epätavanomaisen lajin takia; tai

- 3) muun vastaavan syyn takia.

Hankeluvassa voidaan myöntää poikkeus:

- 1) 16 §:n 1 momentin tavoitekasvatusvaatimuksesta, jos poikkeamiseen on perusteltu tieteellinen tarve;

- 2) 16 §:n 2 momentin 1 kohdan kiellosta, jos erityisen tärkeä tarve eläinten terveyttä ja hyvinvointia taikka ympäristön tai ihmisten ja eläinten terveyden vakavia uhkia koskeville tutkimuksille sitä edellyttää ja jos voidaan tieteellisesti perustella, että hankkeen tarkoitus voidaan saavuttaa vain käyttämällä irrallaan tavattua tai villiintynyttä kotieläinlajeihin kuuluvaa eläintä;

- 3) 16 §:n 2 momentin 2 kohdan kiellosta, jos voidaan tieteellisesti perustella, että hankkeen tarkoitusta ei voida saavuttaa käyttämällä tavoitekasvatettua eläintä; ja

- 4) 19 §:n 1 kohdan vaatimuksesta, jos poikkeukselliset syyt sitä edellyttävät; poikkeus voidaan myöntää vain edellytyksellä, että eläintä ei ole käytetty useammin kuin kerran toimenpiteessä, johon liittyy vakavaa kipua, tuskaa tai vastaavaa kärsimystä, ja että eläinlääkäri tarkastaa eläimen ennen sen uudelleenkäyttöä.

Tarkempia säännöksiä lupapäätöksen sisällystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

27 §

Hankeluvan muuttaminen

Lupaa hankkeen toteuttamiseen sille annettusta luvasta poikkeavalla tavalla on haettava hankelupalautakunnalta. Hakemuksesta on käytävä ilmi hankkeen muuttamista koskevat perustelut.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, Etelä-Suomen aluehallintovirasto voi myöntää luvan hanketta koskeviin vähäisiin muutoksiin, jos:

1) se on hankkeen jatkamisen kannalta ehdottoman välttämätöntä ja asiaa ei ehditä hankkeen tarkoituksen vaarantumatta saattaa hankelupalautakunnan tai sen jaoston käsiteltäväksi eikä hankkeen muuttamisesta voi aiheutua sellaista toimenpiteen vakavuusluokan muutosta, joka on eläimelle haitallisempi; tai

2) kyseessä on hankeluvan voimassaolon lyhytaikainen jatkaminen tai käytettävien eläinten lukumäärän vähäinen lisäys.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston on ilmoitettava hankelupalautakunnalle lupaa koskevista muutoksista.

28 §

Hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen vapauttaminen, luovuttaminen ja palauttaminen

Hankeluvassa voidaan sallia hankkeessa käytetyn luonnosta pyydystetyn eläimen vapaaksi luontoon päästäminen, jos:

1) eläimen terveydentila sallii sen;

2) vapauttamisesta ei aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle; ja

3) on oletettavissa, että eläin sopeutuu vaikeuksista luonnonvaraiseen elämään.

Hyvinvointiryhmä voi päättää hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen luovuttamisesta tai palauttamisesta sopivaan hoitojärjestelmään, jos:

1) eläimen terveydentila sallii sen;

2) eläimen luovuttamisesta tai palauttamisesta ei aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle; ja

3) on oletettavissa, että eläin sopeutuu uusiin olosuhteisiin.

Tarvittaessa eläin on ennen sen luovuttamista, palauttamista tai vapauttamista sopeutettava asteittain uuteen hoitojärjestelmäänsä tai elinympäristöönsä.

Ennen eläimen luontoon vapauttamista koskevan asian ratkaisemista lupahakemuksesta on tarvittaessa pyydettävä sen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto, jonka toimialueella eläin on tarkoitettu vapauttaa luontoon. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee tarvittaessa kuulla asiasta muita viranomaisia.

Tarkempia säännöksiä eläimen sopeuttamisesta, luovuttamisesta, palauttamisesta ja vapauttamista koskevista ehdoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

29 §

Takautuva arviointi

Takautuva arviointi on tehtävä kaikille sellaisille hankkeille, joissa käytetään apinoita, sekä hankkeille, joihin sisältyy vakavuusluokkaan vakava luokiteltuja toimenpiteitä. Hankkeen takautuvassa arvioinnissa arvioidaan:

1) miten hankkeen tavoitteet on saavutettu;

2) eläimille aiheutettu haitta, mukaan lukien käytettyjen eläinten määrät ja lajit sekä toimenpiteiden tosiasiallinen vakavuus; ja

3) kaikki seikat, jotka saattavat edistää korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteen toteuttamista.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto tekee hankkeiden takautuvan arvioinnin. Hankeluvan haltijan on kolmen kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä toimitettava virastolle takautuvaa arviointia varten tarvittavat tiedot.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitetut takautuvan arvioinnin tulokset tiedoksi hankeluvan haltijalle ja hankelupalautakunnalle.

Tarkempia säännöksiä takautuvaa arviointia varten toimitettavista tiedoista sekä 1 momentissa tarkoitetuista arvioitavista seikoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

7 luku

Hankelupalautakunta

30 §

Hankelupalautakunnan asettaminen ja kokoonpano

Hankelupalautakunnan asettaa valtioneuvosto maa- ja metsätalousministeriön esityksestä viideksi vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 16 muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Lautakunnan kokoonpanossa tulee ottaa huomioon maan eri osien tasapuolinen edustus tässä laissa tarkoitettun toiminnan harjoittamisen kannalta. Lautakunta toimii Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteydessä.

Lautakunnan puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla tulee olla oikeustieteen maisterin tutkinto tai muu tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lautakunnan jäsenten ja varajäsenten tulee olla tunnetusti taitavia ja kokeneita tieteellisissä tarkoituksissa tapahtuvaa eläinten käyttöä tuntevia henkilöitä, joista neljän tulee edustaa tieteellisen tutkimuksen asiantuntemusta, neljän tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten hoitoa ja eläimille tehtäviä toimenpiteitä koskevaa asiantuntemusta, neljän eläinlääketieteellistä asiantuntemusta sekä neljän asiantuntemusta käytännön eläinsuojelutyöstä tai eettisistä kysymyksistä.

Hankelupalautakunta jakautuu neljään jaostoon. Hankelupalautakunta nimeää jäsenet ja varajäsenet jaostoihin siten, että niissä on tasapuolisesti edustettuna lautakunnan eri alojen asiantuntemus. Lautakunta nimeää jaostoille puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hankelupalautakunnalla on oikeus kuulla ulkopuolisia asiantuntijoita.

31 §

Asioiden valmistelu ja käsittely lautakunnassa

Lautakunnassa tai sen jaostossa käsiteltävät asiat valmistellaan Etelä-Suomen aluehallintovirastossa, josta myös käsiteltävät asiat

esitellään. Lautakunnan tai sen jaoston kutsuu koolle lautakunnan tai jaoston puheenjohtaja tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtaja.

Päätös hanketta koskevaan lupahakemukseen on annettava viimeistään 40 työpäivän kuluttua siitä, kun kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot on toimitettu Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Etelä-Suomen aluehallintoviraston on lähetettävä hankeluvan hakijalle viipymättä ilmoitus vastaanotetuista hakemuksista sekä 40 työpäivän määräajasta, jonka kuluessa päätös tehdään. Jos se hankkeen monimutkaisuuden tai monitieteellisen luonteen vuoksi on perusteltua, päätöksen määräaika voidaan jatkaa 15 työpäivällä. Etelä-Suomen aluehallintoviraston on ilmoitettava hakijalle määräajan jatkamisesta ja sen perusteluista ennen ensin mainitun määräajan päättymistä.

Lautakunnan ja sen jaoston kokouksesta on laadittava pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri. Lautakunnan tai sen jaoston päätökset allekirjoittaa kokouksen puheenjohtaja ja varmentaa esittelijä.

Tarkempia määräyksiä hankelupalautakunnan sisäisestä työnjaosta, asioiden käsittelemisestä sekä toiminnan muusta järjestämisestä annetaan työjärjestyksessä, jonka maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa.

Lautakunnan ja sen jaostojen puheenjohtajaan sekä muuhun jäseneseen ja varajäseneseen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän käsitellessään tässä laissa tarkoitettuja asioita. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

32 §

Ratkaisuvalta

Luvan hankkeen toteuttamiseen antaa hankelupalautakunnan jaosto tai, jos se ei ole luvan myöntämisestä yksimielinen, hankelupalautakunta. Jos jaosto ei anna lupaa hankkeen toteuttamiseen, asia siirtyy hankelupalautakunnan päätettäväksi.

Hankelupalautakunta on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtaja ja vähintään kahdeksan muuta jäsentä tai varajäsentä on

saapuvilla. Hankelupalautakunnan jaosto on päätösvaltainen, kun paikalla on kokouksen puheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä tai varajäsentä.

Jos hankelupalautakunnassa ilmenee erimielisyyttä asian ratkaisemisesta, päätetään asia äänestyksellä. Lautakunnan päätökseksi tulee enemmistön kannattama ehdotus ja äänen mennessä tasan se ehdotus, jota kokouksen puheenjohtaja on kannattanut.

Lautakunnan puheenjohtaja ratkaisee lautakuntaa koskevat talous- ja muut sisäiseen hallintoon liittyvät asiat. Työjärjestyksessä voidaan näiden asioiden ratkaisovaltaa siirtää myös lautakunnan varapuheenjohtajalle ja esittelijälle.

33 §

Lautakunnan henkilöstö

Hankelupalautakunnalla on päätoimisia esittelijöitä ja toimistosiihteereitä, jotka ottaa palvelukseen Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Esittelijän kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja hyvä perehtyneisyys eläinten käyttöön tiedellisissä ja opetustarkoituksissa.

8 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

34 §

Yleinen ohjaus ja valvonta

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

35 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Etelä-Suomen aluehallintovirasto Etelä-Suomen, Lounais-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella ja Itä-Suomen aluehallintovirasto Itä-Suomen, Poh-

jois-Suomen ja Lapin aluehallintoviraston toimialueella.

Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirastot voivat käyttää valvonnassa apunaan myös muita aluehallintovirastoja.

36 §

Etelä-Suomen aluehallintoviraston eräät tehtävät

Sen lisäksi, mitä Etelä-Suomen aluehallintoviraston tehtävistä muualla tässä laissa säädetään, virasto:

1) kerää ja pitää sähköisesti yleisön nähtävillä tilastotietoja eläinten käytöstä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin;

2) julkaisee myönnettyjen hankelupien yleistajuiset tiivistelmät ja huolehtii niiden päivittämisestä, kun hankkeet on arvioitu tulkautuvasti; ja

3) huolehtii hankelupalautakunnan ja 53 §:ssä tarkoitetun neuvottelukunnan tarvitsemista tukipalveluista.

9 luku

Valvonta

37 §

Valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet

Toiminnanharjoittajien toimintaa on valvottava tasapuolisesti ja säännöllisesti. Valvontaa on tehostettava, jos on epäiltävissä, että toiminnanharjoittajan toiminta tai laitos ei täytä tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia.

38 §

Valvontasuunnitelma

Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirastojen on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämisestä. Valvontasuunnitelmasta on käytävä ilmi suoritettavat tarkastukset, valvontakohdetypit ja niiden tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohdetyyppien riskinarvioinnin perusteet ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

39 §

Tiedonsaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä valvontaviranomaisella on oikeus saada tässä laissa tarkoitettua valvontaa ja tarkastusta varten välttämättömät tiedot ja asiakirjat toiminnanharjoittajalta, hankeluvan haltijalta sekä valtion viranomaisilta ja hankelupalautakunnalta.

Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia valvontaa varten välttämättömiä tietoja, jotka yksityisen tai yhteisön liike- tai ammattitoimintaa tai taloudellista asemaa koskevin tietoina taikka tietoina yksityisen henkilökohtaisista oloista muutoin olisivat salassa pidettäviä.

40 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Edellä 35 §:ssä tarkoitettulla valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnan edellyttämiä tarkastuksia sekä sitä varten päästä tiloihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa taikka joissa säilytetään toimintaa varten tarkoitettuja eläimiä, eläinten rehua tai juomaa tai toiminnan harjoittamisessa käytettäviä näytteitä, aineita, laitteita, välineitä, tarvikkeita tai varusteita taikka toimintaa koskevia asiakirjoja tai tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ja Itä-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus olla läsnä toteutettaessa hanketta ja tehtäessä toimenpidettä. Lisäksi virastoilla on oikeus olla läsnä hankelupalautakunnan kokouksessa.

41 §

Oikeus näytteiden ottamiseen

Valvontaviranomaisella on oikeus tarvittaessa ottaa korvauksetta valvontaa varten tar-

vittavia näytteitä toiminnan harjoittamisessa käytettävistä eläimistä, eläinten rehusta ja juomasta sekä toiminnassa käytettävistä aineista.

42 §

Euroopan unionin tarkastajat

Mitä 39—41 §:ssä säädetään Suomen viranomaisen tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta sekä oikeudesta näytteiden ottamiseen, koskee myös Euroopan unionin tarkastajia. Jos tarkastuksen tekee Euroopan unionin tarkastaja, valvontaviranomaisen on toimittava tämän kanssa yhteistyössä.

43 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamista valvottaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

1) tämän lain noudattamista valvoville viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten;

2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille pakkokeinolain (450/1987) 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuna rikoksen selvittämiseksi;

3) Euroopan unionin lainsäädännössä tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitetuille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille, kun Euroopan unionin lainsäädännössä tai sopimuksessa niin edellytetään.

44 §

Virka-apu

Valvontaviranomaisella on oikeus saada virka-apua poliisi- ja tulliviranomaisilta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

45 §

Rekisteri toiminnanharjoittajista

Toiminnanharjoittajista pidetään valvontaa ja valvonnan suunnittelua varten rekisteriä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja Itä-Suomen aluehallintovirasto tallettaa rekisteriin seuraavat tiedot:

1) maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut tunnistetiedot;

2) toiminnan kohteena olevat eläinlajit;

3) toiminnan aloittamisajankohta ja myönnetty toimintaluvat;

4) toimiiko toiminnanharjoittaja 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuna kasvattajana, toimittajana vai käyttäjänä;

5) toiminnasta vastaavan henkilön, 7 §:n 3 momentissa tarkoitettujen laitoksesta vastaavien henkilöiden ja 7 §:n 4 momentissa tarkoitettun nimetyn eläinlääkärin ja mahdollisen muun pätevän asiantuntijan nimi ja yhteystiedot; sekä

6) toiminnan lopettaminen.

Toiminnanharjoittajista pidettävän rekisterin tiedot talletetaan maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettuun tietojärjestelmään. Rekisteriin sovelletaan edellä mainittua lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.

46 §

Hankerekisteri

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää valvontaa ja valvonnan suunnittelua sekä tilastointia varten rekisteriä hankeluvista. Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

1) käyttäjän laitos, jossa hanke toteutetaan;

2) hankeluvan numero ja luvanhaltijan nimi sekä 25 §:n 2 momentissa tarkoitettun hankkeesta vastaavan henkilön nimi;

3) hankkeen tarkoitus;

4) hankkeessa käytettävät eläinlajit ja lajikohtaisesti eläinten lukumäärä;

5) suunniteltu hankkeen alkamis- ja päättymisajankohta;

6) toimenpiteiden vakavuusluokat;

7) onko hankkeesta tehtävä takautuva arviointi; sekä

8) tiedot takautuvasta arvioinnista.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun hankeluvassa asetettu määräaika on päättynyt. Jos hanke on arvioitava takautuvasti, tiedot poistetaan kuitenkin vasta silloin, kun kolme vuotta on kulunut takautuvan arvioinnin saattamisesta päätökseen.

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ja Itä-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus käyttää rekisteriä säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Henkilötietojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

10 luku

Hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset

47 §

Kiellot, määräykset ja kiireelliset toimenpiteet

Jos 40 §:ssä tarkoitettussa tarkastuksessa tai muutoin todetaan, että toiminnan harjoittamisessa ei ole noudatettu sitä koskevia säännöksiä tai määräyksiä tai toiminnalle tai hankkeen toteuttamiselle asetettuja lupaehtoja, valvontaviranomaisen on kiellettävä toiminnanharjoittajaa tai hankeluvan haltijaa jatkamasta tai toistamasta säännösten, määräysten tai lupaehtojen vastaista menettelyä taikka määrättävä tämä asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa.

Kiireellisenä toimenpiteenä valvontaviranomainen voi 1 momentista poiketen:

1) lopettaa tai määrätä hankkeessa käytettävän eläimen välittömästi lopetettavaksi, jos eläimen käyttäytymisessä, elintoiminnoissa tai ulkoisessa olemuksessa esiintyy oireita tai muutoksia, joiden perusteella sen voidaan päätellä kokevan hankeluvassa ennakoimattomaa voimakasta kipua, tuskaa tai kärsimystä eikä sitä voida poistaa lääkityksellä tai muilla toiminilla;

2) lopettaa tai määrätä toiminnan harjoittamisessa käytettävän muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun eläimen välittömästi lopetettavaksi, jos eläinsuojelulliset syyt välttämättä niin vaativat.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitetun päätöksen tekee 35 §:n 2 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen, päätöksestä on viipymättä ilmoitettava toimivaltaiselle 35 §:n 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle. Edellä 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet toteutetaan toiminnanharjoittajan kustannuksella.

48 §

Hankeluvan peruuttaminen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto tai Itä-Suomen aluehallintovirasto voi peruuttaa hankeluvan, jos hankkeen toteuttamisessa on rikottu olennaisella tavalla hanketta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja eikä epäkohtia ole korjattu valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto peruuttaa hankeluvan, jos Euroopan komissio tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU 55 artiklan mukaisin perustein sitä vaatii.

Jos hankelupa peruutetaan, toiminnanharjoittajan on lopetettava hankkeessa käytetyt eläimet tai toteutettava muu sellainen toimivaltaisen aluehallintoviraston hyväksymä toimi tilanteen korjaamiseksi niin, että eläinten hyvinvoinnille ei aiheudu haittaa.

49 §

Toimintaluvan peruuttaminen

Aluehallintovirasto voi peruuttaa myöntämänsä toimintaluvan, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla tässä laissa tai eläinsuojelulaissa tai niiden nojalla säädettyjä toimintaa koskevia vaatimuksia tai lupaehtoja taikka jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Jos toimintalupa peruutetaan, laitoksessa

pidetyt eläimet on toiminnanharjoittajan kustannuksella lopetettava, siirrettävä toisen toiminnanharjoittajan laitokseen tai on toteutettava muu luvan myöntäneen aluehallintoviraston hyväksymä toimi tilanteen korjaamiseksi niin, että eläinten hyvinvoinnille ei aiheudu haittaa.

50 §

Uhkasakko ja teettäminen

Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirasto voi asettaa 47 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai teettämisuhan.

Uhkasakkoa ei saa asettaa luonnolliselle henkilölle tietojen ilmoittamisvelvollisuuden tehosteeksi, jos henkilöä on aiheutta epäillä rikoksesta ja kyse on tiedoista, jotka koskevat rikosepäilyn kohteena olevaa asiaa.

Uhkasakosta ja teettämisuhkasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

51 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimintaluvan hakemisen,

2) toteuttaa hankkeen ilman 24 §:n 1 momentissa tarkoitettua lupaa tai vastoin luvassa asetettuja ehtoja,

3) hankkii eläimiä käytettäväksi tai käyttää eläimiä hankkeeseen 16 §:n 1—3 momentissa säädettyjen edellytysten vastaisesti,

4) rikkoo 18 §:ssä säädettyä eläinten yksilöintiä koskevaa velvollisuutta,

5) käyttää eläintä uudelleen 19 §:n vastaisesti,

6) laiminlyö 20 §:n 1—3 momentissa säädetyn eläimen lopettamista koskevan velvollisuuden tai rikkoo 20 §:n 6 momentissa tarkoitetun velvollisuuden taikka lopettaa eläimen muutoin kuin sallitulla lopetusmenetelmällä,

7) rikkoo 10 §:ssä säädettyä kirjanpidon pitämistä tai tilaston laatimista koskevaa velvollisuutta,

8) rikkoo 23 §:n 1 momentissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta tai

9) rikkoo 47 §:n nojalla annettua kieltoa tai määräystä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain rikkomisesta* sakoon.

Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

52 §

Rangaistuksia koskevat viittaussäännökset

Rangaistus eläinsuojelurikkomuksesta säädetään eläinsuojelulain 54 §:ssä.

Rangaistus eläinsuojelurikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 17 luvun 14, 14 a ja 15 §:ssä.

11 luku

Erinäiset säännökset

53 §

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteydessä toimii tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tavoitteena on edistää korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteen toteutumista. Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan viideksi vuodeksi kerrallaan.

Neuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta ja toiminnan järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

54 §

Maksut

Viranomaisen ja hankelupalautakunnan suoritteesta peritään maksu valtiolle. Maksuja määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

55 §

Palkkiot ja kustannusten korvaukset

Hankelupalautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsenet saavat suorittamistaan tehtävistä palkkiota ja matkakustannusten korvausta maa- ja metsätalousministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti.

56 §

Muutoksenhaku

Viranomaisen ja hankelupalautakunnan tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Edellä 54 §:ssä tarkoitettua maksua koskevaan muutoksenhakuun sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään.

Tämän lain nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Valitus tämän lain nojalla tehdystä päätöksestä, joka koskee eläinten hyvinvointia, on käsiteltävä kiireellisenä.

12 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

57 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2013.

Tällä lailla kumotaan koe-eläintoiminnasta annettu laki (62/2006), jäljempänä *kumottu laki*. Kumotun lain nojalla annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus koe-eläintoiminnasta (623/2006) jää kuitenkin edelleen voimaan.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

58 §

Siirtymäsäännökset

Henkilö, joka on kumotun lain nojalla saavuttanut tai säilyttänyt kelpoisuuden eläinkokeiden suorittamiseen, katsotaan päteväksi suunnittelemaan hankkeita ja tekemään toimenpiteitä.

Kumotun lain nojalla hyväksytyn koe-eläinlaitoksen, joka on toiminnassa tämän lain voimaan tullessa, tulee kolmen kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta ilmoittaa tämän lain 21 §:n 1 momentissa tarkoitetulle toimivaltaiselle viranomaiselle:

1) pidetäänkö eläimiä niiden kasvattamiseksi, toimittamiseksi tai käyttämiseksi teollisiin tai opetustarkoituksiin;

2) toiminnasta vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot;

3) edellä tämän lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettujen laitoksesta vastaavien henkilöiden nimet ja yhteystiedot; ja

4) edellä tämän lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun hyvinvointiryhmän kokoonpano.

Kumotun lain nojalla myönnettyihin eläin-koelupiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja lupaeh-
toja, jos eläinkoe päättyy viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2018. Eläinkokeeseen, johon on myönnetty lupa ennen tämän lain voimaantuloa ja joka päättyy 1 päivän tammikuuta 2018 jälkeen, on oltava tämän lain mukainen hankelupa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2018.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa oleva eläin-koelautakunta jatkaa toimintaansa hankelupalautakuntana, kunnes hankelupalautakunta asetetaan.

Naantalissa 28 päivänä kesäkuuta 2013

Tasavallan Presidentti

SAULI NIINISTÖ

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*